

TUJILAPPASSUIT

07.12 // 2018 - 17.03 // 2019

2018imi tupilak

Saqqummersitsineq eqqumiitsuliortut arlalippassuit suliaannik takutitsiffiuvoq. Eqqumiitsuliortut tamarmik immikkut tupilaap qanoq isikkoqarneranik sammisaqarput. Tamarmik apeqqummut uunga akissutisinissamut oqariartuuteqarput: Ukioq 2018-imi tupilak sunaava?

Pileqqaarnerani tupilak tassaasimavoq anersaapiluk, akeqqamut ajortumeerisussanngorlugu aallartinneqartartoq. Europamiut Kalaallit Nunaannut tikittaleramik tupilak takorusuttarsimavaat, taamaattumillu kalaallit tupilak assilillugu qiperuisalerput. Qiperukat tamakkua taamanili tammajuitsussatut nuannarineqalerput, ullumikkullu oqaaseq tupilak atorineqaraangat taakku pineqartarput. Tamanna Gukki Nuka Wilsen Møllerip (in. 1965) marrarmik eqqumiitsuliaani Kaalaralaaq-mik quleqталimmi ersarippoq. Kaalaralaaq marrarmik annoraaliaavoq, tupilannik nuilaqusersimasoq, tupilaap pinneraatitut atorineqarnera ersersillugu. Eqqumiitsuliaq eqqumiitsuliortup aanaminut, Kaalaralaamik taaneqartarsimasumut, asannittumik nersuinertut suliarisimavaa.

Tupilaap isumaa ukiuni 100-ni kingullerni malunnartumik allangorsimavoq. Saqqummersitsinermi titartakkat pisoqaanerit Tunumi siullersaalluni kateketiusimasup Kârale Andreassenip (1890-1934) titartagarai. Kârale angakkup Mitsuarniנגap ernerisimavaa, taamaammallu tupilaat Kâralep ilisimalluarsimavai, titartaasarnerminilu arlaleriarluni sammisarsimallugu. Ilaatigut uani saqqummersitsinermi titartagaani tupilammik pilersitsineq takuneqarsinnaavoq. Kâralep titartagai eqqumiitsuliortunut allanut isumassarsiorfiusarsimapput.

Nummi Eqqumiitsulianik Saqqummersitsiviup tupilannik katersugaataani 200-t missaanniipput. Ajoraluartumillu tupilaat arlallit kimit suliaasimanersut ilisimanngilagut. Soorlu Maria Kreutzmannip (in. 1985) filmeeraliaani pingaarnertut inuttaasoq kiap suliarisimaneraa ilisimanngilarput. Ilusilersugaq qimmituusak isikkulik kigutilissuup kigutaanik sanaajuvoq. Sallaappasittumik, allaalluunnit piuminarpasittumik suliarineqarsimavoq.

Maria Kreutzmannip atuagaq Bestiarium Groenlandica saqqummerserseqqammerpaa. Atuagaq najoqqutassiatut suliaavoq, assi-

talersorneqarsimalluni. Atuakkami kalaallit oqaluttuatoqaannit anersaat uumasullu eqqumiitsut sammineqarput, tassanilu tupilak aamma ilaalluni. Coco Apunnguaq Lyngé (in. 1991) aamma Jonathan Brüsç (in. 1986) suliaminnik sisamanik saqqummersitseqataapput, tamarmik atuakkaminngaanneerlutik, tupilammullu tunngallutik. Kreuzmann aamma saqqummersitseqataavoq, suliaminik digital art-iusunik. Eqqumiitsuliamini tupilak arnarpalunnerusumik sammisimavaa.

Johan Markussenip (1906-1994) eqqumiitsuliaani Inuiattut Ullorsiorneq 21. juni, 1982-1989-imeersumi tupilaat iluserisartagaat tunngavigalugit qalipaasimavoq. Eqqumiitsuliaani Erfalasorput angutillu qajartortutut assigalugit tupilaat kalaaliussusermut ilisarnaatinngorput.

Akerleqqinnaavanik Pia Arkep (1958-2007) suliaani 1999-imeersumi Tupilakorsaurus-imi tupilak sammineqarpoq: An Interesting Study about the Triassic Myth of Kap Stosch. Eqqumiitsuliaq Dr. Eigil Nielsenip 1954-imi palæontologimi uumasumut piujunnaarsimasumut tunngasumik ilisimatuutut allaatigisaanit "Tupilakosaurus Helmani-"imut tunngaveqarpoq. Nielsenip uumasooq kalaallit tupilaannut atsiussimavaa, tassungalu græskit ilisimatuutut atortagaat saurus ikkussimallugu. Qallunaaq palæontologeq ilisimaneqarluartoq Gerhard Heilmann (1859-1946) naggataagut aamma atsiussimavaa. Arke imminut eqqumiitsulianilu kulturinit arlalinnit tunngaveqartutut isigisimavaa, soorlu oqaaseq Tupilakosaurus. Taamaammatt eqqumiitsuliamini "eqqumiitsuliortoq kalaaleq" apeqquersorpaa, aaliangersimasunik eqqumiitsuliortussatut isigineqartarmat. Kalaaliussusermut ilisarnaatinik sammisaqartuarnissaa, soorlu tupilaat sammisarnissaat, apeqquersorpaa.

Mike Kristiansenip (in. 1971) qalipagaani tupilak kalaaliussusermut ilisarnaatitut atorpaalusooq, kisianni ilitsoqqussanik nutaaliaasunilu aporaatsinneqarluni; kalaallit oqaluttuatoqaat kristumiussuserlu akulerussuunneqarput, illut issumik qarmakkat blokkillu akulerussuunneqarput, tupilaallu graffitimut akulerussuunneqarlutik. Mikelli titartagaani tupilak ilisarnaatitut atorneqarunnaarpioq, tupilaalli ilusaa misilerarneqarluni misissorneqarpoq.

Jakob Maqe Nielsenip (in. 1982) animationitut filmeeralliaani Tupilaq-mi ilitsoqqussat nutaaliillu aamma aporaatsinneqarput. Filmeeqqami illoqarfissuarmi inuppalaassuseerussimasumi tupilannngortitaalluni pisarineqarsimasutut misigisimaneq, Kalaallit Nunaanni pinngortitami kusanangaartumut sinnattuaqinermut akerliliivoq.

Anne-Birthe Hovep (1951-2012) nageqattaarlugu eqqumiitsuliaani Tupilak-mi tupilaap pinnguarpalaartumik isikkoqarsinnaanera sammineqarpoq. Tupilak uteqattaarneqarpoq, allamilli ilaneqaraangami isumaa allannngortinneqartarluni. Soorlu avatit qangatasut, qulimiguullit, ruusat, titarnerit assigiinngitsut, taakkualu qulaaniit-tuarlutik tupilaat.

Aamma Arnannguaq Høeghip (in. 1956) tupilak ilusilersukkatut sammivaa, soorlu titartakkamini pisoqaanerni, kisianni ingammik 2011-imi tupilalialisimasaani, ilusiluttuusarnera quianartarneralu ersarissarluarmagaq.

Rikke Diemerip Jessie Kleemannillu (in. 1959) suliaat Jessie Kleemannip atuakkiaanut Taallat-mut assitassatut suliaavoq. Eqqumiitsuliami angakkut periusaat isumassarsiorfigineqarsimavoq. Kinaluunniit tupillisinnaavsimavoq. Soorlu eqqumiitsuliortut tamarmik tupilaat isumassarsiorfigisaraat – ilusitut, pinnguatut, ilisarnaatitulluunniit. Tupilak Kalaallit Nunaanneersuuvoq – tupilallu 2018-imi nuannersuullunilu ersinartuusinnaavoq.

NIPILERSUUTIT TUPILAMMIK SAMMISAQARTUT TUSARNAAKKIT

Tupilak aamma nipilersortartunit kalaallinit isumassarsiorfigineqartarpoq. Nipilersuutit saqqummersitsinermi qimerluuinermi tusarnaagas-siaapput. Saaffiginnittarfimmi tusarnaarummik atorlutit tusarnaarit.

Tupilak (Joseph Tarrak Petrussen aamma Aqqalu Engell)
Fgxgs, 2016

Isussuapput (erinn./taall. Pilunnguaq Lynge)
Kimmernaq, Tunissut, 2010

Tupilak (erinn./taall. Hans Lange aamma Bendt Ole Brandt)
Mariina, Utaqqivunga, 1992

